

BEKYMRRINGSFULLT SKOLEFRAVÆR

En faglig veileder for
forebygging og oppfølging

Handlingsveileder

Tidlig innsats er vesentlig for å snu en begynnende problemutvikling, derfor er det et stort fokus på føring av fravær og kontakt med hjem og elev.

1.

Kontakt foresatte
For å undersøke
fraværet

2.

Informer ledelsen
om bekymringen.
Kall inn til møte.
Dokumenter.

Tidlig
innsats

3.

Iverksett tiltak ut
fra kartleggingen,
bruk
samarbeidsavtale

4.

Evaluer tiltak etter
tre uker, vurder å
involvere andre
samarbeidspartene

RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGING AV UGYLDIG SKOLEFRAVÆR

1. Kontakt

Ved ugyldig fravær eller stort gyldig skolefravær skal kontaktlærer kontakte foresatte. Hensikten er å informere om fraværet og undersøke om det er konkrete grunner til at eleven har vært borte. Ulike situasjoner kan medføre bekymring. Har eleven skulket? Strever foreldrene med å få eleven opp og av sted om morgenen? Framstår eleven

deprimert? Er det forhold på skolen som gjør at eleven vegrer seg? Dersom elevens fravær vekker bekymring skal skolen kalle inn til møte med elev og foresatte for å kartlegge årsaker og tiltak.

Dersom eleven har høyt fravær som skyldes sykdom, bør kontaktlærer undersøke om eleven har vært hos legen. Noen ganger vil det være lurt å invitere fastlegen med i samarbeidsmøter. Helsesøster kan være bindeledd mellom skolen og legen.

Ugyldig skolefravær fra enkelttime	Skolen kontakter foresatte. Kontakten loggføres.	Samme dag
Gjentatt skolefravær i enkelttimer	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Ledelsen og sosiallærer informeres. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontakten dokumenteres	En uke
3 enkeltdager fravær i løpet av en måned	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev og foresatte. Kontakten dokumenteres.	På tredje fraværsdag Innen en uke
Høyt fravær med mer enn 10 enkeltdager i halvåret	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev, foresatte og aktuelle samarbeidspartnere. Kontakten dokumenteres. Ved behov kan Oppvekstkoordinator kobles inn i saken.	Så fort som mulig etter 10. fraværsdag og senest en uke etter.
3 ganger forsentkomming på en måned	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Kontakten loggføres	Tredje dag forseintkomming
Gjentatt forsentkomming	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Ledelsen og sosiallærer informeres. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontakten dokumenteres	
Eleven møter opp på skolen, men forlater skolen igjen i løpet av dagen	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev og foresatte. Kontakten dokumenteres.	

Skolen må sammen med foresatte og elev vurdere behov for samarbeid med skolehelsetjenesten ved helsesøster, skolelege, fysio- og ergoterapeut, PPT, Mestringstjenesten, fastlegen, barnevernet og andre fortløpende.

2. Kartlegging

En grundig kartlegging kan gi informasjon om hvilke faktorer som utløste og etter hvert bidrar til å opprettholde skolefraværet. På denne måten vil skolen få viktig informasjon om hvor tiltak må settes inn, og hvilke andre instanser som bør involveres.

Ved bekymring for fraværet skal skolen kartlegge elevens skolesituasjon og innhente informasjon fra elev og foresatte. Kartlegging av risikofaktorene på planens side 10 inngår i dette. Møtereferat og rapport fra kartlegging legges i elevens mappe. Dersom kartleggingen avdekker forhold som gir grunn for tiltak etter opplæringslovens §9a-3 skal rektor lage en aktivitetsplan og sette i verk tiltak. Ansvar: Kontaktlærer. Tidsfrist: Innen en uke.

3. Tiltak

Skolen skal igangsette tiltak ut fra kartleggingen/ konklusjoner i møter. Tiltak bør avtales i en samarbeidsavtale og i henhold til aktivitetsplan ved behov.

Samarbeidsavtale og evt aktivitetsplan legges i elevmappen. Tidsfrist: Snarest og senest innen en uke.

4. Evaluering og henvisning til andre instanser

Tiltak skal evalueres med foresatte og elev på evalueringsmøte.

Om tiltak ikke har ønsket effekt vurderes videre henvisning til aktuelle instanser. Tidsfrist: Innen tre uker.

NÅR SKAL SKOLEN MELDE BEKYMRING TIL BARNEVERNET?

Som offentlig ansatt er du forpliktet til å melde fra til barnevernet dersom du er bekymret for et barns utvikling eller omsorg. Eigersund kommune har utarbeidet en egen rutine for hvordan ansatte skal gå fram ved bekymringsmelding til barneverntjenesten. Rutinen finnes i QM+, Eigersund kommunes digitale kvalitetssystem. Som beskrevet i rutinen skal ansatte som vurderer å melde bekymring drøfte saken med nærmeste leder. Dersom leder skulle være uenig i at det sendes bekymringsmelding, har du likevel en selvstendig meldeplikt dersom du fortsatt er såpass bekymret at du mener at plikten til å melde i fra er utløst.

Når elever får et bekymringsfullt skolefravær, kan det være grunn til å bekymre seg for barnets omsorgssituasjon og utvikling. Å få barn på skolen er en viktig del av foreldreoppgaven, og foreldre som ikke klarer dette kan ha behov for bistand fra barneverntjenesten. Barnet har rett til grunnskoleopplæring, og det kan gi grunn til bekymring når barnet ikke får denne retten oppfylt. Det er viktig å informere foreldrene før bekymringsmeldingen sendes. Opplevelsen av at skolen har handlet bak foreldrenes rygg kan være svært ødeleggende for samarbeidsrelasjonen. Vurder også ut fra elevens alder om eleven skal informeres av skolen. Ved mistanke om at barnet er utsatt for vold, overgrep, tvangsekteskap eller kjønnslemlestelse skal foresatte ikke informeres før bekymringsmeldingen sendes til barnevernet.

I helt spesielle situasjoner kan det bli aktuelt å kontakte politiet. Dette kan gjelde tilfeller der det er tydelig at foreldrene holder eleven hjemme fra skolen. Politiet bør ikke kobles inn før barneverntjenesten har arbeidet med saken.

VIDERE KARTLEGGING

Situasjonen kartlegges så tidlig som mulig når det har oppstått bekymring for elevens fravær. Kartlegging bør utføres innen 5 arbeidsdager. Foreldre og elev skal være kjent med at en er i en kartleggingsfase, og hvor lang tid som er satt av til kartlegging.

Følgende tre kartleggingstiltak inngår i den helhetlige kartleggingen:

1) Kartleggingssamtale(r) med foresatte og elev

Gjennomgang av historie – hvordan har problemet utviklet seg? I samtalen er målet å kartlegg elevens fravær ut fra foreldrene og elevens perspektiv. Skolen blir enig med elev og foresatte om eleven skal komme til samtale sammen med foresatte, eller om det skal gjennomføres to samtaler. Kartleggingssamtalen kan bidra til å bygge tillit mellom skole-hjem og skole-elev, og det er viktig at kontaktlærer har hovedansvar for samtalen. Dersom situasjonen tilsier det kan helsesøster, sosiallærer eller andre kobles inn. Pass på at det ikke er for mange deltakere til stede. Noen ganger kan elever vegre seg mot å delta i samtale med skolen, det er like fullt viktig at skolen gjør sitt ytterste for å få tak i elevens syn på situasjoner.

2) Pedagogisk kartlegging

Skolen foretar en pedagogisk kartlegging av eleven. PPT kan også bidra i kartleggingen. Dersom PPT skal bidra med egen kartlegging må eleven være henvist til PP-tjenesten. Dersom eleven ikke er henvist til PPT, kan skolen bruke PPT som drøftingspartner.

3) Kartlegging av psykososialt skolemiljø

Skolen kan iverksette undersøkelser av det psykososiale skolemiljøet ved bruk av ulike kartleggingsverktøy som for eksempel «Innblikk», www.klassetrivsel.no og liknende for å skaffe mer informasjon om det psykososiale miljøet i klassen.

4) Utfylling av skjema for vurdering av skolenekting

Revidert (SRAS-R) (Holden og Sällmann 2010). SRAS-R står for «skjema for vurdering av skolenekting – revidert» (School refusal assement scale, revised). Skjemaet finnes i en barnevernsjon (SRAS-R-B), lærervernsjon (SRAS-L) og foreldreversjon (SRAS-R-F) og kartlegger årsaker til skolenekting i 24 spørsmål om de fire ulike funksjonene til for skolenekting/skolevegring – se side 6 i planen.

- Unngåelse av stimuli som vekker generell negativ affekt eller ubehag (Spørsmål 1, 5, 9, 13, 17 og 21)
- Unngåelse av ubehagelige sosiale situasjoner, krav eller evalueringssituasjoner (spørsmål 2, 6, 10, 14, 18 og 22)
- Oppnå oppmerksomhet fra foreldre eller viktige andre (spørsmål 3, 7, 11, 15, 19 og 23)
- Oppnå goder utenfor skolen (Spørsmål 4, 8, 12, 16, 20 og 24)

De 24 utsagnene rangeres på en skala fra 0 (aldri) til 6 (alltid), skårene summeres, og det regnes ut gjennomsnitt for leddene for hver årsak. De fire årsakene til skoleneking rangeres så fra minst til mest viktig. Dette gjøres separat på vurderingsskjema fra elev, samt mor og far. Deretter regnes gjennomsnittet per indeks på alle skjemaene ut. Indeksen med høyest skåre regnes som primærårsak. Husk at dette kun er å regne som hypotese. Dersom eleven har to foreldre skal begge fylle ut hver sitt skjema. Dersom det vurderes hensiktsmessig/nødvendig:

5) Legeundersøkelse

Mange elever med bekymringsfullt skolefravær oppgir en rekke somatiske plager. Noen ganger er debuten på skolevegring kamuflert som somatisk sykdom/plager. Barnets helsesituasjon bør derfor undersøkes av lege for å utelukke eller avklare eventuelle somatiske årsaker til vanskene.

6) Utredning hos spesialisthelsetjenesten, for eksempel BUP

Ved bekymring knyttet til barnets psykiske helse kan legen eller barneverntjenesten henvise til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk for utredning og behandling. BUP bruker den første tiden til å skaffe seg oversikt over situasjonen til barnet. Gjennom samtaler med barnet/ ungdommen, foreldrene og andre som kjenner situasjonen og spørreskjema/tester kan BUP danne seg et bilde av barnet behov og hvilke tiltak som kan bidra til at barnet/ ungdommen kan få det bedre.

7) Atferdsanalyse

Av og til vil elev, foresatte og skole være usikre på hva som ligger til grunn for at eleven ikke går på skolen. Det kan da være hensiktsmessig å samarbeide om en atferdsanalyse:

- 1 – Skriv en oversikt over elevens atferdsuttrykk – handlinger som hemmer trivsel og positiv utvikling – og handlinger som fremmer trivsel og positiv utvikling
- 2 – lag en liste over overskudds og underskuddsatferd (ulike lister for foreldre og elev) (Atferd som det ville være hensiktsmessig om forekom sjeldnere eller oftere)
- 3 – Gjennomfør funksjonelle analyser. Bruk Situasjon – atferd – konsekvens. Prøv å svare på hvilke funksjon atferden fyller for den som har atferden. Tiltak som iverksettes har til hensikt å hjelpe eleven med å få fylt sine behov på annet vis enn med uønsket atferd. (Mer om dette: «Hemmasittare och vägen tillbaka, innsatser vid långvarig skolfrånvaro» Friberg, Skarlberg, Sundberg Lax og Palmèr, 2015)

8) Undersøkelse etter barnevernloven §4-3

Når barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding og åpner en undersøkelse, kan ulike kartleggingsmetoder benyttes. I tillegg til samtaler med barnet/ungdommen og foreldrene kan barnevernet hente inn informasjon fra andre offentlige instanser. Barnevernet kan videre foreta observasjoner i hjemmet, for eksempel i forbindelse med morgensituasjon eller leggesituasjon.

En grundig kartlegging er svært viktig, fordi den vil gi informasjon om hva som har vært med på å utløse og opprettholde problemet. Skal man treffe godt med tiltakene er det viktig at disse henger sammen med utløsende og opprettholdende faktorer. Kartleggingen kan også bidra til at det blir tydeligere hvilke samarbeidspartnere som skal involveres i saken.

TILTAK OG SAMARBEID

Når kartleggingen er gjennomført, er det viktig å jobbe for å oppnå en god samarbeidsrelasjon med elev og foresatte, siden dette er vesentlig for at tiltakene skal ha effekt. Bruk av samarbeidsavtalen vil kunne bidra til et godt samarbeid, der det framgår tydelig hvem som gjør hva. Mal for samarbeidsavtalen følger veilederen. Samarbeidsavtalen er bygget opp slik at den både har langsiktige mål og delmål. Det må være enighet om hva som er delmål og langsiktig mål, ellers vil det bli vanskelig å nå målene. Målene skal være så konkrete og tydelige som mulig, og det er viktig at målene er realistiske og gjennomførbare. Noen ganger viser det seg at målene og tiltakene ikke lar seg gjennomføre, samarbeidsavtalen gir derfor mulighet for en plan b.

FORSLAG TIL TILTAK

Etter kartlegging gjelder det å finne effektive tiltak. Høy intensitet på tiltak og tidlig intervensjon vil kunne redusere fraværet. Når tiltakene gjennomføres, vil det være et behov for eleven at skolehverdagen blir tilrettelagt slik at han eller hun mestrer å møte på skolen.

TABELL 1: BESKYTTELSES- OG RISIKOFAKTORER

	RISIKOFAKTORER	BESKYTTELSESAKTORER
Faktorer hos eleven	Sårbar for stress	God sosial kompetanse
	Sjenert, blyg, innesluttet	Prososiale ferdigheter
	Psykiske vansker	Minst en god venn
	Bekymring for andre ting enn skolen	Gode mestringsstrategier
	Lav sosial kompetanse	Positivt selvbilde
	Få/ingen venner	Skolefaglig mestring
	Vansker med skolefaglig mestring	
Faktorer ved familien	Samspillsvansker i familien	God psykisk helse hos foreldre
	Psykiske lidelser hos foresatte	Tydlig grensesetting
	Manglende grensesetting	Aktiv involvering i skolehverdagen til barnet
	Lite sosialt nettverk	Støttende sosialt nettverk
	Enslige foreldre	Godt skole-hjem samarbeid
	Foresatte med egne negative erfaringer fra skolen	
	Foresatte er utrygge på om barnet har det bra på skolen	
Minst en av foreldrene er hjemme på dagtid		
Faktorer ved skolen	Manglende rutiner for registrering og håndtering av fravær	Godt registreringssystem og oppfølging av fravær
	Høyt lærerfravær	Tydlig klasseledelse
	Svak relasjonskompetanse	Tilpasset opplæring
	Dårlig klasse og læringsmiljø	Trygg relasjon mellom lærer, elev og mellom elevene
	Liten kompetanse på psykiske vansker	Interne støttesystemer
	Lite tilpasset opplæring	Tidlig involvering av andre aktører
	Lite forutsigbar undervisning - dårlig klasseledelse	Handlingskompetanse på intervensjon ved skolevegning

TABELL 1: MAL FOR KARTLEGGINGSSAMTALE VED BEKYMINGSFULLT SKOLEFRAVÆR

<p>Rammer for god samtale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sørg for gode fysiske rammer for samtalen. Velg et møterom der dere ikke blir forstyrret og avtal på forhånd hvor lang samtalen skal være. • Gjennomfør separate samtaler med elev og foresatte, og snakk med eleven først. • Dersom eleven ikke klarer/ønsker å gjennomføre samtale, kan informasjon gis til eleven i brevts form, slik at eleven vet hva som er sagt og gjort, og hvorfor. • Forbered deg godt. Snakk med andre lærere som eleven har, ansatte på SFO etc. som kan bidra med informasjon. • Ta høyde for følelsesmessige reaksjoner fra foresatte og elev. Bekreft og anerkjenn følelsene uten å gå i forsvar. Husk at du er den profesjonelle part.
<p>Samtalens start</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Start med å informere om at formålet med samtalen er å dele skolens bekymring for elevens fravær, samt å høre fra elev/foreldre hva de tenker om situasjonen. • Gi en konkret tilbakemelding om omfanget av fraværet. Informer om at skolen har rutiner for oppfølging av skolefravær, og at dette innebærer at det gis informasjon til skolens ledelse, samt at det gjennomføres samtale med målsetting om å komme fram til tiltak som vil redusere fraværet. • Informer elev og foreldre om at skolen har ansvar for at eleven har en god og trygg skolehverdag. • Informer foresatte om at foresatte har ansvar for eleven kommer til skolen. Eleven har opplæringsplikt, og foresatte har ansvar for at skolen får gitt opplæring • Dersom foreldrene ønsker det: gi dem en kopi av veilederen.
<p>Forslag til spørsmål: Eleven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan trives du på skolen og i fritiden? • Har du venner på skolen? Hva liker du å gjøre i fritiden? • Er det noe du opplever som vanskelig eller ubehagelig på skolen? Er det spesielle fag du liker/ikke liker? • Er det noen lærere eller andre voksne på skolen som du har et godt forhold til/ ikke godt forhold til? • Blir du plaget eller mobbet på skolen, i friminutt, på skoleveien eller i fritiden? • Hva gjør du når du ikke er på skolen? • Hvordan kunne du ønske at skolehverdagen din var? • Hva kan vi som skole gjøre for at du kommer mer på skolen? Er det noe foreldrene dine kan gjøre?

Forslag til spørsmål foresatte	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan opplever du/dere at barnet trives på skolen/fritiden? • Opplever du at det er spesielle årsaker til at barnet ikke er på skolen? • Kan det være forhold på skolen som gjør at barnet har fravær? • Kan det være forhold utenfor skolen som gjør at barnet har fravær? • Er det helsemessige årsaker til at barnet ikke kommer på skolen? • Hva gjør eleven når han/hun er hjemme fra skolen? • Hvordan er elevens morgen-/kveldsrutiner? • Er det noe dere foreldre har behov for hjelp til? Hvem kan hjelpe? • Hva tenker du at skolen kan gjøre for at barnet skal komme på skolen?
Samtalens avslutning	<ul style="list-style-type: none"> • Gi en kort oppsummering av samtalen. Avtal veien videre. • Avklar tydelige rammer for videre kontakt. Avklar hyppighet for kontakt, bli enige om bruk av telefontid/SMS/mail. • Dersom årsaken til fravær er kommet fram tydelig, kan samarbeidsavtalen tas i bruk for å utarbeide og avtale konkrete tiltak. Dersom avtalen fylles ut og tiltak iverksettes, skal det settes opp tid til evaluering senest tre uker fram i tid. • Dersom det er behov for ytterligere kartlegging, eller det ikke er tydelig hvilke tiltak som skal iverksettes, avtal et nytt møte innen en uke der ledelsen skal være representert.
Etter samtalen	<ul style="list-style-type: none"> • Har du gjort deg noen tanker om hvilke faktorer som kan utløse og opprettholde problematikken? • Er det behov for en anonym drøfting med ppt eller barnevern, eller åpen konsultasjon med BUP? • Vurdér om det er nødvendig med bekymringsmelding til barnevernet. Er du i tvil? Ring barnevernet og drøft saken anonymt • Skriv referat fra samtalen med elev – gå igjennom med eleven ved neste samtale. • Skriv referat fra foreldresamtalen og send til foreldre.

TABELL 2: SAMARBEIDSAVTALE MELLOM ELEV, FORELDRE, SKOLE OG ANDRE INVOLVERTE

Sted/dato:	
Til stede:	
Mål for samarbeidet:	
Gjennomføring:	Ansvarlig
Delmål 1:	Delmål 1
Tiltak A:	Tiltak A
Plan B:	Ansvarlig
Avtalen gjelder i tidsrom:	Dato - dato
Dato for evaluering:	
Signaturer:	

TABELL 3: EVALUERING AV SAMARBEIDSAVTALE

Sted/dato:	
Til stede:	

Evaluering av mål:	Evaluering av tiltak:
Evaluering av delmål. Evaluering bør også skje fortløpende sammen med eleven med vekt for mestring av delmål	Vurder hvor vidt tiltakene har vært effektive i arbeidet med å nå delmålene:
Delmål 1	Tiltak A
Delmål 2	Tiltak B
Plan B	

Basert på evalueringen er det gjort en vurdering av behov for ny samarbeidsavtale og/ eller viderehenvisning til PPT, BUP, barneverntjenesten eller andre instanser?
Signaturer:

EVALUERING OG HENVISNING TIL ANDRE INSTANSER

En evaluering av samarbeidsavtalen er helt nødvendig for å forsterke en positiv utvikling, og øker også sannsynligheten for måloppnåelse ved justerte tiltak. Evalueringen legger også til rette for drøftinger knyttet til om andre instanser skal involveres. Dersom tiltakene ikke har hatt en effekt, bør det henvises til PPT. Det bør også vurderes om det er behov for henvisning til Mestringsenheten, BUP, familievernkontor eller barnevern. Husk samtykke. Se ansvarsområder og relevante lovverk for flere instanser som kan bistå.

VEIEN VIDERE

Når det ikke er tegn til økt skolenærvær, til tross for at veilederen er fulgt, vil det bli aktuelt å trekke inn andre arbeidspartnere. Når det er mange som deltar i møter i en sak rundt en enkelt elev, vil det ofte være gunstig å enes om at en involvert har koordineringsansvar. Samarbeidsavtalen kan fremdeles benyttes, og vil da også romme tiltak som andre aktører enn skole og foresatte har ansvar for. Husk tidsavgrensninger!

En evaluering av samarbeidsavtalen er helt nødvendig for å forsterke en positiv utvikling, og øker også sannsynligheten for måloppnåelse ved justerte tiltak.

TABELL 4 KARTLEGGING OG TILTAK

Kartlegging	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging er viktig for å iverksette gode tiltak, men også et tiltak i seg selv. Kartleggingen bidrar til å bygge relasjon mellom skole og elev, og skole og foresatte.
Tiltak på skolen	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleledelsen setter av tilstrekkelig med tid og skaper gode rammer for relasjonsbygging og støtte fra pedagogisk personell. • Etabler og viderefør positive relasjoner fra voksenpersoner på skolen for å skape trygghet for eleven. • Informer klassen/trinnet om elevens fravær, dersom elev og foresatte samtykker til det. • Daglige/jevnlige samtaler med eleven med fokus på mestring og emosjonell støtte.
Tiltak i skole- hjem-samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Sørg for åpen dialog med foreldre, så de til en hver tid vet hvem de skal ta kontakt med og når vedkommende er tilgjengelig. • Informer foresatte om hva bekymringsfullt skolefravær er, og gi informasjon om skolens rutiner og muligheter for å igangsette tiltak. Bruk trappetrinnsmodellen i veilederen. • Trygg foresatte på at skolen gjør sitt beste for at eleven skal trives og gi god informasjon om elevens fungering på skolen. • Anerkjenn foresatte og elevens utfordringer og gi informasjon om aktuelle hjelpeinstanser. • Der det viser seg å være store utfordringer i forbindelse med å få eleven på skolen om morgenen kan et viktig tiltak være at en person (kontaktlærer, en fra ledelsen, miljøterapeut, helsesøster, barnevern el.) henter barnet hjemme i en begrenset periode.
Faglig tilrettelegging og trygghet i skolehverdagen	<ul style="list-style-type: none"> • Unngå stigmatiserende tiltak der eleven føler seg særlig utsatt blant medelever. • Etabler systemer for å ivareta forutsigbarhet og struktur for elevens skoledag, slik at eleven opplever trygghet. • Fokuser på fag som mestres og sørg for faglig tilpasset opplæring. • Forbered og informer eleven om endringer i dagsrutiner, særlig på de dagene der det er endringer i den vanlige skolerutinen (Turdager, høytidsmarkeringer etc). • Vær bevisst på elevens plassering i klasserommet, dvs eleven skal oppleve å bli sett, og plasseres med venner eller trygge medelever. Drøft dette med eleven.
Oppmøte og tilstedeværelse	<ul style="list-style-type: none"> • Møt eleven i skolegården eller på avtalt sted for å følge eleven til klasserommet. • Gi eleven alternativer til å reise hjem fra skolen. Gjør avtaler med eleven om hva han/hun skal gjøre hvis han/hun ønsker å gå hjem i løpet av dagen. • Foreldrene eller andre ressurspersoner kan i en periode følge barnet på skolen.
Tiltak for å motvirke sosial isolasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Sørg for at eleven opprettholder positiv kontakt med medelever. Dette kan gjøres ved for eksempel brev fra klassen, besøk fra klassekamerater, oppfordre klassen til å sende hyggelige tekstmeldinger eller besøke eleven i fritiden. • Gi forutsigbarhet i friminutt ved igangsetting av faste aktiviteter for å skape oversiktlige og trygge sosiale arenaer. • Sørg for at eleven har noen å gå sammen med til/fra skolen.
Behov for videre tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Vurder fortløpende behov for samarbeid med barnevern, ppt, bup etter evaluering av tiltakenes effekt.

Handlingsveileder
DEL
3

	Vurderingsskjema for skolenekting, foreldreversjon (SRAS-R-F) fra Holden & Sällman, 2010	Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får barnet det vondt av å gå på skolen fordi han/hun er redd for noe på skolen (f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har barnet mer lyst til å være sammen med sine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar han eller hun da hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det vil føle seg trist eller lei seg av å dra dit?							
6	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det føler seg flau når det er sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker barnet på sine foreldre eller på sin familie når han eller hun er på skolen?							
8	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker da barnet med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har barnet det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når barnet er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi barnet ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville barnet heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser han eller hun seg deg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får barnet det vondt (er redd, nervøs, trist) når det tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder barnet seg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), og der barnet er nødt til å snakke med andre?							

Tabell hentet fra: Nesodden kommune, Ugyldig fravær - en veileder for håndtering av skolenekting

15	Hvor godt ville barnet ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?								
16	Hvor ofte nekter barnet å dra på skolen fordi det heller vil gjøre morsomme ting andre steder?								
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis barnet hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?								
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?								
19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av dine foreldre var med deg?								
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis barnet kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?								
21	Hvor mye mer vondt får barnet det på skolen (blir redd, nervøs, trist) enn andre på sin alder?								
22	Hvor mye mer holder barnet seg unna elever på skolen enn andre på barnets alder gjør?								
23	Ønsker barnet å være hjemme med en av foreldrene mer enn andre på samme alder?								
24	Har barnet mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på samme alder?								

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	

Vurderingsskjema for skolenekting, barneverisjon (SRAS-R-B) fra Holden & Sällman, 2010

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får du vondt av å gå på skolen fordi du er redd for noe på skolen (f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har du mer lyst til å være sammen med dine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar du hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du vil føle deg trist eller lei hvis du drar dit?							
6	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du er flau når du er sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker du på dine foreldre eller på din familie når du er på skolen?							
8	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker du da med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har du det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når du er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville du heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser du deg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får du det vondt (er redd, nervøs, trist) når du tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder du deg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), der du er nødt til å snakke med andre?							
15	Hvor godt ville du ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter du å dra på skolen fordi du heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							
19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av foreldrene dine var med deg?							
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
21	Hvor mye mer vondt har du det på skolen (er redd, nervøs, trist) enn andre på din alder?							
22	Hvor mye mer holder du deg unna elever på skolen enn andre på din alder gjør?							
23	Ønsker du å være hjemme med en av foreldrene dine mer enn andre på din alder ønsker?							
24	Har du mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på din alder har?							

Oppsummering

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	

Vurderingsskjema for skolenekting, lærerversjon (SRAS-R-L) fra Holden & Sällman, 2010

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får eleven det vondt av å gå på skolen fordi han eller hun er redd for noe på skolen(f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har eleven mer lyst til å være sammen med sine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar eleven hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun vil føle seg trist eller lei ved å dra på skolen?							
6	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun blir flau ved å være sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker eleven på sine foreldre eller på sin familie når han eller hun er på skolen?							
8	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker han eller hun med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har eleven det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når han eller hun er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville eleven heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser eleven seg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får eleven det vondt (er redd, nervøs, trist) når han eller hun tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder eleven seg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), der han eller hun er nødt til å snakke med andre?							
15	Hvor godt ville eleven ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter eleven å dra på skolen fordi han eller hun heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis eleven hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							

19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av foreldrene var med?							
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis eleven kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							
21	Hvor mye mer vondt har eleven det på skolen (er redd, nervøs, trist) enn andre på samme alder?							
22	Hvor mye mer holder eleven seg unna elever på skolen enn andre på samme alder?							
23	Ønsker eleven å være hjemme med en av foreldrene mer enn andre på samme alder ønsker?							
24	Har eleven mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på samme alder?							

Oppsummering

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	